

**ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ Ο ΠΑΝΥ ΤΗΣ ΕΣΘΟΝΙΑΣ ΛΥΤΡΩΤΗΣ
Η ΥΠΟ ΤΟ ΠΡΩΤΟΘΡΟΝΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ
ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΣΘΟΝΙΑΣ**

- Επετειακή ιστορική γραφή επί τη συμπλήρωσει εκατονταετηρίδος όλης (1918-2018) από της ανακηρύξεως της ανεξαρτησίας του Κράτους της Εσθονίας
- Ιστορικά Πατριαρχικά και Συνοδικά εκκλησιαστικά κείμενα περί της υπό του Οικουμενικού Πατριαρχείου επανενεργοποίησης κατά το έτος 1996 του αυτονόμου εκκλησιαστικού διοικητικού καθεστώτος, το οποίο εχορηγήθη εν έτει 1923 υπό της Πρωτοθρόνου και Πρωτεύθυνου Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας στην Ορθόδοξη εν Εσθονία Εκκλησία

Η Πρωτόθρονος και Πρωτεύθυνος Μητηρ Αγία Μεγάλη του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδα Εκκλησία ως εκ της κηδεμονικής υπεροχικής αρχidiaκονίας αυτής του «χορηγείν το αυτοκέφαλον και αυτόνομον» εκκλησιαστικό διοικητικό καθεστώς σε μία τοπική Ορθόδοξη Εκκλησία προέβη ασκείασα το ύψιστο και αποκλειστικό εκκλησιαστικό προνόμιο αυτής στην επανενεργοποίηση του ήδη από του έτους 1923 χορηγηθέντος αυτονόμου εκκλησιαστικού διοικητικού καθεστώτος της ορθοδόξου εν Εσθονία Εκκλησίας, μη υποκύψασα στις αήθεις απειλές και ανοίκειες αφιλάδελφες ύβρεις και προκλήσεις των τότε εκκλησιαστικών ηγητόρων της θυγατρός εν Ρωσία Ορθοδόξου Εκκλησίας έναντι ακόμη και της φιλοστόργου αυτών Μητρός Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας, του Οικουμενικού Πατριαρχείου Βαρθολομαίου και του Ορθοδόξου Εσθονικού λαού.

Η σταυρική κηδεμονική υπεροχική μέριμνα και αυτοθυσιαστική κενωτική αγαπητική αρχidiaκονία της Πρωτοθρόνου και Πρωτεύθυνου Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας υπέρ της ευλογημένης και Θεόθεν εντελλομένης Πανορθοδόξου Ενότητας, ευσταθείας, ειρηνεύσεως και κατά Θεόν τελειώσεως των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών αποτελεί ύψιστο και πρωτεύθου προνόμιο καθώς και από Θεού και της ιστορίας πρόνοια, η οποία έργοις και ουχί λόγοις πραγματοποιείται διά του μαρτυρίου της συνειδήσεως και κατά το πάλαι διά του μαρτυρίου του αίματος των εκάστοτε Οικουμενικών Πατριαρχών, ως και του Πρωτόθρονου Οικουμενικού Πατριάρχου Βαρθολομαίου και της περί Αυτόν Αγίας και Ιεράς Συνόδου, όταν εν έτει 1996 ο ίδιος καίτοι γευθείς το πικρόν ποτήριον των αήθων απειλών, ανοικείων ύβρεων και αφιλαδέλφων πρωτοφανών προκλήσεων και επιθέσεων υπό των τότε εκκλησιαστικών ηγητόρων της θυγατρός εν Ρωσία Ορθοδόξου Εκκλησίας, οδήγησε «εκ του μη όντος» στην λειτουργική εκκλησιαστική κανονικότητα της χορείας των Ορθοδόξων κατά τόπους Εκκλησιών και την Ορθόδοξη εν Εσθονία Εκκλησία.

Η υπό της Πρωτοθρόνου και Προκαθημένης Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας επανενεργοποίηση του αυτονόμου εκκλησιαστικού διοικητικού καθεστώτος της Ορθοδόξου εν Εσθονία Εκκλησίας, η οποία για πρώτη φορά εν έτει 1923 συνεκροτήθη επί υγιών εκκλησιολογικών και κανονικών βάσεων ως αυτόνομη,

υπό την εκκλησιαστική δικαιοδοσία του Πρωθισταμένου εν Ορθόδοξοις Οικουμενικού Πατριαρχείου, εκκλησιαστική οντότητα, αποδεικνύει και επαληθεύει το πατριαρχικώς και συνοδικώς κατά το πάλαι γραφέν, ότι *«ακλόνητον την βάσιν της κανονικής τάξεως έχουσα και διαφυλάττουσα η Αγία του Χριστού Εκκλησία εν τη της εκκλησιαστικής διοικήσεως οικονομία, οίδε και είωθεν εν τη εμμελεί αυτής περί της απανταχού ιεράς ευταξίας και καταστάσεως φροντίδι ευθετίζειν και διέπειν τα επί μέρους κατά τας ανάγκας και τους καιρούς, εναρμόνιον πάντοτε στοχαζομένη αποφαίνειν πανταχού κατά την χρείαν των καιρών και των πραγμάτων την ιεράν τάξιν, ήπερ η εκκλησιαστική κατάσταση καθωραϊζεται»*.

Η εν έτει 1996 σωστική και λυτρωτική *«κατά την χρείαν των καιρών και των πραγμάτων»* ανταπόκριση της Πρωθισταμένης εν Ορθόδοξοις Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπόλιτιδος Εκκλησίας στην απεγνωσμένη παράκληση των εν Εσθονία εναπομεινάντων κληρικών και πιστών καθώς και της νομίμου Κυβερνήσεως της Εσθονικής Δημοκρατίας για την επανενεργοποίηση του αυτονόμου εκκλησιαστικού διοικητικού καθεστώτος, υπό το ωμοφόριον του εκάστοτε Οικουμενικού Πατριάρχου, της Ορθόδοξου εν Εσθονία Εκκλησίας, εθεράπευσε τα βάνουσα, αντιεκκλησιολογικά και αντικανονικά εθνοφυλετικής πολιτικής τραύματα του ιστορικού παρελθόντος, τα οποία υπέστη ο Εσθονικός λαός και η από το 1923 αυτόνομη Εκκλησία αυτού τόσο υπό του αθεϊστικού σοβιετικού καθεστώτος όσο και υπό της εν Μόσχα εκκλησιαστικής ηγεσίας.

Ιχνηλατούντες ιστορικώς τα περί της εκκλησιαστικής κανονικής και πνευματικής συνδέσεως της Εσθονίας μετά της Πρωτοθρόνου και πολυμαρτυρικώς καθηγιασμένης Μητρός Αγίας Μεγάλης Του Χριστού Κωνσταντινουπόλιτιδος Εκκλησίας αναγόμενα στο βάθος των αιώνων, όταν η Ορθόδοξη πίστη μαρτυρείται βιουμένη στην βαλτική χώρα της Εσθονίας κατά τον 11ο αιώνα και συγκεκριμένα, όπως γράφει ο αοίδιμος Καθηγητής Βασίλειος Σταυρίδης, όταν ιδρύεται η πόλη Γιούργεφ (1030), ενώ την ίδια χρονική περίοδο η Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία ευρίσκετο ως ιδιαίτερα Μητρόπολη υπό την απόλυτη κανονική δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Ο δε τσάρος Ιβάν ο Δ΄ εν έτει 1558 παρέχει την ιστορική μαρτυρία ότι οι Ορθόδοξοι πιστοί της Παλαιάς Λιβωνίας στην οποία συμπεριλαμβάνετο και η Εσθονία, υπήγοντο στην εκκλησιαστική δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου, δεδομένου ότι οι λαοί αυτοί δεν ανήκαν στο Σλαβικό γένος και για τον λόγο αυτό, όταν κατά το έτος 1589 υπό του Πρωθισταμένου εν Ορθόδοξοις Οικουμενικού Πατριαρχείου ανεκηρύχθη διά Πατριαρχικού και Συνοδικού Τόμου η Ορθόδοξη εν Ρωσία Εκκλησία σε Πατριαρχείο, δεν υπήχθησαν στην εκκλησιαστική δικαιοδοσία αυτού τα εδάφη της Βαλτικής.

Κατά το έτος 1721 η Εσθονία προσηρτήθη πολιτικώς στην αυτοκρατορία της τσαρικής Ρωσίας με αποτέλεσμα να επέλθει και η εκκλησιαστική υπαγωγή των χωρών της Βαλτικής στην δικαιοδοσία του Πατριαρχείου Μόσχας χωρίς όμως την κανονική εκκλησιαστική άδεια και συγκατάθεση του Πρωτοθρόνου Οικουμενικού Πατριαρχείου. Σημειωθήτω ότι μέχρι το 1840 υπήρχαν στην Εσθονία ολίγοι Ορθόδοξοι, αλλά κατά τα έτη 1844-1849 ικανός αριθμός λουθηρανών μετέστη στην Ορθοδοξία. Κατά το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου (1914-1918) οι Ορθόδοξοι της Εσθονίας απετέλεσαν ίδια Επισκοπή με πρώτο Επίσκοπο αυτής τον αοίδιμο Πλάτωνα (+1919). Μετά την ανακήρυξη της κρατικής ανεξαρτησίας της Εσθονίας εν έτει 1918 και την επακολουθήσασα Οκτωβριανή επανάσταση στη Ρωσία, οι εν Εσθονία Ορθόδοξοι πιστοί απηυθύνθησαν στη μόνη φιλόστοργη Μητέρα αυτών Εκκλησία, ήτοι στο Πρωτόθρονο Οικουμενικό Πατριαρχείο, ζητούντες αυτόνομο εκκλησιαστικό διοικητικό καθεστώς *«ένεκα της επελθούσης πολιτικής αλλαγής και διά λόγους*

εκκλησιαστικής φύσεως», με σκοπό την στερéωση και ευστάθεια της μικράς εκείνης τοπικής Εκκλησίας της οποίας την οιακοστροφία είχε μετά τον θανόντα Επίσκοπο Πλάτωνα ο εν Επισκόποις συνετός και με αδούλωτο φρόνημα Αλέξανδρος.

Κατά το έτος 1923 και επί της πατριαρχείας του Κωνσταντινουπόλεως Μελετίου Δ' (Μεταξάκη) του Κρητός, εδόθη υπό της Πρωτοκλήτου και Προκαθημένης Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας, το αυτόνομο εκκλησιαστικό καθεστώς στην εν Εσθονία Ορθόδοξη Εκκλησία διά Πατριαρχικού και Συνοδικού Τόμου με τον οποίο ιδρύθη η αυτόνομη υπό το Οικουμενικό Πατριαρχείο Ορθόδοξη Αποστολική Εκκλησία της Εσθονίας (κατ' ακρίβειαν Ορθόδοξη Μητρόπολη Εσθονίας), όπως επισήμως αυτή ειτιλοφορείτο από του έτους 1935 έχοντας ως προκαθήμενο αυτής τον Μητροπολίτη Ταλλίνης (Ρεβάλης) και πάσης Εσθονίας Αλέξανδρο. Η δε ως άνω συνετή και φιλόστοργος πρωτοβουλία της Πρωτοκλήτου και Πρωτοθρόνου Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας επιβεβαιού ότι το Πρωτεύθυνο Οικουμενικό Πατριαρχείο στηριζόμενο στα πρεσβεία τιμής αυτού, τα οποία από αιώνων αναγνωρίζονται σε αυτό από την πράξη και την ζωή της Εκκλησίας καθώς και από τις σχετικές αποφάσεις των Αγίων Οικουμενικών Συνόδων, προσκαλούμενο προσφέρει πάντοτε και απανταχού του ορθοδόξου κόσμου τις καλές αυτού υπηρεσίες και την εν γένει οικουμενική εν Ορθοδόξοις διακονία του, αλλά και ενίοτε επεμβαίνει αυτοβούλως «κατά την χρείαν των καιρών και των πραγμάτων» προκειμένου να ενισχύσει και στερεώσει εν ευσταθεία και ευταξία τις αδελφές και θυγατέρες αυτού Ορθόδοξες κατά τόπους ανά την υφήλιο Εκκλησίες.

Κατόπιν του εν έτει 1939 υπογραφέντος «Συμφώνου μη Επιθέσεως» ανάμεσα στη Ναζιστική Γερμανία και τη Σοβιετική Ένωση, οπότε οι δύο αυτές δυνάμεις εμοίρασαν μεταξύ τους την Πολωνία και τις Βαλτικές Χώρες, επήλθε εν έτει 1940 η ενσωμάτωση των Βαλτικών Χωρών στη Σοβιετική Ένωση και τότε ο Μητροπολίτης Αλέξανδρος εξηναγκάσθη να μεταβεί στη Μόσχα και μετά από αφόρητες απειλές και πιέσεις υπέγραψε την εκκλησιαστική δικαιοδοτική προσχώρηση της τοπικής Εκκλησίας του στο Πατριαρχείο της Μόσχας. Όταν όμως οι Ναζί παρεβίασαν την Συμφωνία του 1939 και υπέταξαν τις Βαλτικές Χώρες, ο Μητροπολίτης Αλέξανδρος απεκήρυξε την βιαίως ληφθείσα υπογραφή του και δι' επισήμου εγκυκλίου του προς τις Ορθόδοξες ενορίες - Εσθονικές, Ρωσικές και Μικτές - εδήλωνε ότι επέσθη βαναύσως εν Μόσχα να υπογράψει την υπαγωγή της εν Εσθονία Ορθοδόξου Εκκλησίας στους εκκλησιαστικούς ηγέτες της Μόσχας, ενώ παράλληλα διεκήρυττε ότι η Εκκλησία της Εσθονίας είναι αυτόνομη υπό την απόλυτη εκκλησιαστική δικαιοδοσία του Πρωτοθρόνου Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Το αυτόνομο εκκλησιαστικό καθεστώς της εν Εσθονία Ορθοδόξου Εκκλησίας κατελύθη απολύτως παρανόμως και αντικανονικώς, αυθαιρέτως, μονομερώς και διά της βίας υπό της θυγατρός εν Ρωσία Ορθοδόξου Εκκλησίας, την 9η Μαρτίου 1945, μετά από την προσάρτηση της Εσθονίας στην Κομμουνιστική Σοβιετική Ένωση κατά την διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, οπότε συνεστήθη από τους εν Μόσχα εκκλησιαστικούς ηγέτες η Επισκοπή Ταλλίνης, τελούσα ως μία των Επισκοπών του Πατριαρχείου Μόσχας.

Άξιο ιδιαίτερας μνείας είναι το γεγονός ότι ο Μητροπολίτης της αυτόνομου Ορθοδόξου Εκκλησίας της Εσθονίας Αλέξανδρος μετά την κατάληψη της Εσθονίας από τα σοβιετικά στρατεύματα αναγκάσθηκε να εγκαταλείψει τα πάτρια εδάφη και να διαφύγει στο εξωτερικό μετά 23 κληρικών και 7.000 λαϊκών, ενώ άλλοι 45 κληρικοί εφονεύθησαν βιαίως και εξετοπίσθησαν υπό των σοβιετικών αρχών χωρίς οι Ρώσοι Πατριάρχες Σέργιος και Αλέξιος

Α' να επιδείξουν, ως όφειλαν, φιλόστοργο ενδιαφέρον υπέρ αυτών. Ο Μητροπολίτης Αλέξανδρος εύρε καταφύγιο στην Δυτική Ευρώπη και συγκεκριμένα από του έτους 1944 στη Σουηδία όπου και εκοιμήθη (+1953). Στη Σουηδία λοιπόν ο Μητροπολίτης Αλέξανδρος ως επί κεφαλής της εν εξορία αυτονόμου Ορθοδόξου Εκκλησίας της Εσθονίας μετέφερε την διοικητική έδρα της λίαν εμπεριστάτου Εκκλησίας αυτού και συνέχισε την διαποίμανση των Εσθονών προσφύγων Ορθοδόξων πιστών εξακολουθώντας τοιουτοτρόπως την αδιάκοπη κοινωνία της διωκόμενης Εσθονικής Εκκλησίας μετά του Οικουμενικού Πατριαρχείου και την ύπαρξη, έστω και υπερορίως, της Αυτονόμου αυτής Εκκλησίας. Το δε Οικουμενικό Πατριαρχείο εξακολουθούσε να θεωρεί την αυτόνομη Εκκλησία της Εσθονίας, ως εκπροσωπούμενη υπό των εξορίστων Εσθονών. Δέον εν προκειμένω να σημειωθεί ότι κατά την Σοβιετική κατοχή της Εσθονίας οι κατακτητές, συνεργούσης, δυστυχώς και τραγικώς, και της «αφωνοτέρας ιχθύος», αλλού δε λαλιστάτης, - η σιωπή είναι συνενοχή - θυγατρός εν Ρωσία Ορθοδόξου Εκκλησίας επεδίωξαν εθνολογική αλλοίωση της Εσθονίας διά της βιαίας εγκαταστάσεως σε αυτή χιλιάδων Ρώσων.

Η δε τραγικώς εξόφθαλμη σαθρότητα των επιχειρημάτων και των όλως αδικών κατηγοριών της εν Ρωσία θυγατρός Ορθοδόξου Εκκλησίας κατά της Μητρός αυτής Μεγάλης Αγίας του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας φαίνεται και εκ του γεγονότος ότι οι τότε εκκλησιαστικοί εν Μόσχα ηγήτορες εμέμφοντο το Οικουμενικό Πατριαρχείο ότι διά της επανενεργοποιήσεως του αυτονόμου εκκλησιαστικού καθεστώτος της Ορθοδόξου εν Εσθονία Εκκλησίας αγνοεί τάχα τα δίκαια των «μεταφτυεμένων» Ορθοδόξων Ρώσων μεταναστών τους οποίους δολίως και σκοπίμως εγκατέστησαν οι σοβιετικοί στην Εσθονία, ενώ τουναντίον η αλήθεια είναι ότι το φιλόστοργο Οικουμενικό Πατριαρχείο επέδειξε ιδιαίτερα και παντοιοτρόπως πρόνοια και μέριμνα να εξασφαλίσει την εκκλησιαστική ζωή και την ελευθέρα επιτέλεση της λατρείας των Ορθοδόξων Ρώσων εν Εσθονία, αρκεί και αυτοί να εσέβοντο τα δικαιώματα των Ορθοδόξων Εσθονών, αφού, δυστυχώς, ο ίδιος ο εσθονικής καταγωγής Μόσχας Αλέξιος Β' διεμαρτύρητο μονομερώς για τα δίκαια των Ρώσων Ορθοδόξων, αλλά αγνοούσε πλήρως τα δίκαια των Ορθοδόξων Εσθονών και μάλιστα στην ιδιαίτερα αυτών Πατρίδα.

Μία ιδιαίτερα και ένα πολλοίς άγνωστη πτυχή του άλλοτε λεγομένου εκκλησιαστικού «Εσθονικού Ζητήματος», το οποίο ελύθη εφάπαξ και διαπαντός, επί τη βάσει υγιών εκκλησιολογικών και κανονικών παραδεδομένων Ορθοδόξων αρχών και κριτηρίων καθώς και επί του αρραγούς θεμελίου της ιστορικής αληθείας και του δικαίου, εν έτει 1996, υπό του Πρωτοθρόνου Οικουμενικού Πατριάρχου Βαρθολομαίου, είναι η εν έτει 1978, κατόπιν των επιμόνων παρακλήσεων της θυγατρός εν Ρωσία Ορθοδόξου Εκκλησίας και λόγω της επικρατούσης δεινής πολιτικής καταστάσεως, απόφαση του Οικουμενικού Πατριαρχείου να αναστείλει την ισχύ του εν έτει 1923 Πατριαρχικού και Συνοδικού Τόμου, οπότε και το αυτόνομο εκκλησιαστικό καθεστώς της Ορθοδόξου εν Εσθονία Εκκλησίας κατέστη «ανερέρητον» (ανενεργές) αλλά ουδέποτε κατηργήθη ή ακυρώθηκε υπό της Πρωτοκλήτου Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας, η οποία διετήρει απαραμείωτο το κυριαρχικό και αποκλειστικό αυτής δικαίωμα για την εκ νέου επανενεργοποίηση του περί της εσθονικής εκκλησιαστικής αυτονομίας Πατριαρχικού και Συνοδικού Τόμου.

Εξάλλου, ανάλογη προηγούμενη απόφαση ελήφθη υπό του Οικουμενικού Πατριαρχείου όταν εν έτει 1965 απέλυσε της δικαιοδοσίας αυτού τις υπό την εκκλησιαστική δικαιοδοσία του μέχρι τότε διατελούσες Ορθόδοξεν εν Δυτική Ευρώπη Ρωσικές παροικίες

«εις ένδειξιν και απόδειξιν των ειλικρινών διαθέσεών του προς την θυγατέρα εν Ρωσία Ορθόδοξη Εκκλησία, αναγκάσθηκε όμως κατόπιν να τις προσδεχθή εκ νέου «τη επιμόνω αιτήσει των μελών αυτών».

Μετά την διάλυση της Σοβιετικής Ενώσεως και την αποκατάσταση της Δημοκρατίας εν έτει 1991, οι εν Εσθονία εναπομείναντες κληρικοί και πιστοί καθώς και η νόμιμη κυβέρνηση της Εσθονικής Δημοκρατίας εξήτησαν επιμόνω και διακαώς από το Οικουμενικό Πατριαρχείο την επανενεργοποίηση του αυτονόμου εκκλησιαστικού καθεστώτος, οπότε η Πρωτόθρονος και όντως μακρόθυμος Μητήρ Αγία Μεγάλη του Χριστού Κωνσταντινουπολίτις Εκκλησία *«κατά χρέος αυτής και δικαίωμα κανονικόν και ιστορικόν, όφειλε να ανταποκριθή φιλοστόργως και προστατευτικώς»*, όπερ και εγένετο, παρά την σφοδρή, αντικανονική, αυθαίρετη και ενίοτε προκλητικώς και ασεβώς για Ορθόδοξο Ιεράρχη και δη προκαθήμενο αήθη αντίδραση του μακαριστού Μόσχας Αλεξίου Β΄, ο οποίος κατήγετο εκ της μαρτυρικής Εσθονίας και ηρνείτο να αποδεχθεί το αποκλειστικό και κυριαρχικό τούτο προνόμιο και δικαίωμα της Μητρός αυτού Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας, καίτοι *«κατά παγίαν τάξιν της Ορθοδοξίας, άπασαι αι αυτοκέφαλοι και αυτόνομοι Ορθόδοξοι Εκκλησίαι ανεκηρύχθησαν πάντοτε κατ' απαίτησιν της Κυβερνήσεως των Χωρών αυτών, του κλήρου και του λαού».*

Αυτεξουσίως και κυριαρχικώς ενεργώντας το Πρωτόθρονο Οικουμενικό Πατριαρχείο προέβη, αποδεξάμενο το σχετικό αίτημα των Εσθονών Ορθοδόξων, στην διά της υπ' αριθμ.201/20 Φεβρουαρίου 1996 Πατριαρχικής και Συνοδικής Πράξεως επανενεργοποίηση του αυτονόμου εκκλησιαστικού καθεστώτος και απεκατέστησε διά του τρόπου αυτού την αυτόνομη Ορθόδοξη Εκκλησία της Εσθονίας. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο *«ως Τοποτηρητή της ανασυσταθείσης αυτονόμου Ορθοδόξου Μητροπόλεως Εσθονίας»* όρισε τον όμορο Αρχιεπίσκοπο Καρελίας και πάσης Φιλανδίας Ιωάννη και εν έτει 1999 εξέλεξε ως Προκαθήμενο της Αυτονόμου Ορθοδόξου Εκκλησίας της Εσθονίας τον Θεοφιλέσατο Επίσκοπο Ναζιανζού κ. Στέφανο (Χαραλαμπίδη), αφού είχε προηγηθεί στις 19 Μαρτίου 1998 η εκλογή ως Βοηθού Επισκόπου Αβύδου της Ορθοδόξου Αυτονόμου Εκκλησίας της Εσθονίας, του αιιδίμου Πρωτοπρεσβυτέρου Συμεών Κρουζκώφ, ο οποίος εκοιμήθη εντός του ίδιου έτους (1998). Ενδεικτική μάλιστα του εθνοφυλετικού και αλαζονικώς εγωϊστικού, αντικανονικού και υπονομευτικού για την πανορθόδοξη ενότητα τρόπου με τον οποίο ενεργεί η καταδυναστευόμενη τυραννικώς ένεκα του συμπλέγματος (complex) του *«μικρομέγαλου»* θυγάτηρ εν Ρωσία Ορθόδοξη Εκκλησία, είναι η απόφαση αυτής να διακόψει, μετά από την υπό του Οικουμενικού Πατριαρχείου επανενεργοποίηση του αυτονόμου εκκλησιαστικού καθεστώτος της εν Εσθονία Εκκλησίας, την λεγομένη εκκλησιαστική κοινωνία με την Μητέρα αυτής Αγία Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως και να παύσει το *«μνημόσυνον»* του Οικουμενικού Πατριάρχου Βαρθολομαίου, ενώ το Οικουμενικό Πατριαρχείο δεν ανταπέδωσε τα ίσα και εσυνέχισε να μνημονεύει του ονόματος του Μόσχας Αλεξίου Β΄, ο οποίος εν τέλει την 16η Μαΐου απεκατέστησε την υπ' αυτού διακοπέισα εκκλησιαστική κοινωνία μετά του Πρωτόθρονου Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Χάριν της ιστορικής αλήθειας και του δικαίου παραθέτουμε απόσπασμα του εκ της Αρχιγραμματείας της Αγίας και Ιεράς Συνόδου του Οικουμενικού Πατριαρχείου ανακοινωθέντος (24 Φεβρουαρίου 1996) περί της επανενεργοποίησησεως του αυτονόμου εκκλησιαστικού καθεστώτος της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Εσθονίας, στο οποίο μεταξύ άλλων ανεφέροντο και τα εξής: *«...εις την ως άνω απόφασίν του το Οικουμενικόν*

Πατριαρχείον προέβη κατόπιν επιμόνου αιτήματος προς αυτό της Εσθονικής Πολιτείας, ως και της συντριπτικής πλειονότητας των εν Εσθονία Ορθοδόξων ενοριών, αι οποίαι εξήτησαν την υπαγωγήν των και πάλιν υπό το Οικουμενικόν Πατριαρχείον και εδήλωσαν κατηγορηματικώς ότι και εν περιπτώσει αρνήσεως αυτού να τας δεχθή, επ' ουδενί λόγω θα παραμείνουν περαιτέρω υπό το Πατριαρχείον Μόσχας...

Κατόπιν τούτου, το Οικουμενικόν Πατριαρχείον, λαμβάνον υπ' όψιν ότι δεν επιτρέπεται:
α) *ούτε να προδώση την μακράιωνα παράδοσιν περί τρόπου και προϋποθέσεων ανακηρύξεως Εκκλησιών ως αυτονόμων και αυτοκεφάλων, β) ούτε να παραθεωρήση το δίκαιον της Εσθονικής Ορθοδόξου Εκκλησίας, της οποίας περισσότερο από τα δύο τρίτα, δηλαδή ποσοστόν πλέον των 67% έναντι του οποίου η Εκκλησία της Ρωσίας ασκεί αφόρητον πίεσιν διά συνεχών τιμωριών και επιτιμίων, απαιτεί ακάμπτως την επαναφοράν εις ισχύν του πρώην καθεστώτος της εκκλησιαστικής αυτονομίας, του ισχύσαντος μέχρι του 1945, ότε κατηργήθη υπό των Σοβιέτ, καθώς και την ανυποχώρητον εν προκειμένω απαίτησιν της κυβερνήσεως της Εσθονίας, γ) ούτε, τέλος, να διαγράψη το μέλλον της Ορθοδοξίας εν τω συγχρόνω κόσμω, ο οποίος τόσο πολύ την αναζητεί, διά πράξεων, αι οποίαι κατ' ουσίαν προβάλλουν ότι η Ορθοδοξία είναι είτε Σλαβική, είτε Ελληνική, και μάλιστα, ότι όστις θέλει να γίνη Ορθοδόξος πρέπει να καταστή προηγούμενος ή Έλλην ή Ρώσος, όπερ θα απέβαινε διά την Ορθοδοξίαν και το μήνυμα αυτής ολεθριώτατον, μετ' άλγους ψυχής προετίμησε - το Οικουμενικόν Πατριαρχείον - να ταχθή όχι με τους ισχυρούς της γης, αλλά με το δίκαιον και το χρέος. Και εν και μόνον εύχεται, παντί τρόπω να μεγαλύνεται το Όνομα του Κυρίου Ιησού Χριστού και να δοξάζεται η Ορθοδοξία...».*

Από την ανάγνωση και μόνον του ως άνω αποσπάσματος του Συνοδικού ανακοινωθέντος της Αγίας και Ιεράς Συνόδου του Πρωτοθρόνου Οικουμενικού Πατριαρχείου γίνεται ευκόλως αντιληπτό ότι το λεγόμενο εσθονικό εκκλησιαστικό ζήτημα δεν το εδημιούργησε η Μήτηρ Αγία Μεγάλη του Χριστού Κωνσταντινουπολίτις Εκκλησία, ούτε είχε εξ αυτού όφελος. Αντιθέτως, υπερασπιζόμενη την αδικηθείσα μικρά Ορθόδοξη Εκκλησία της Εσθονίας εγεύθη την δηλητηριώδη, αφιλάδελφη, οξεία και όλως άδικη αντίδραση, ως μη ώφειλεν, της θυγατρός Ορθοδόξου εν Ρωσία Εκκλησίας, ενώ παράλληλα απεδείχθη περιτράνωσ ότι τα αληθή όπλα της Εκκλησίας δεν είναι ούτε οι αριθμοί - και δη οι ρωσικοί αριθμοί - ούτε η κατά κόσμον δύναμη, αλλά μόνον η αλήθεια και η κανονική και ηθική τάξη, επί της οποίας οικοδομείται και στηρίζεται το πολίτευμα της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Όσον αφορά την απόφαση της θυγατρός εν Ρωσία Ορθοδόξου Εκκλησίας περί διακοπής της εκκλησιαστικής κοινωνίας μετά της Πρωτοκλήτου και Πρωτοθρόνου Μητρός και αυτής (της Ρωσίας) Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας της Κωνσταντινουπόλεως είναι απολύτως σαφές ότι αυτή ελήφθη για την πρόκληση και μόνο εντυπώσεων και για να χρησιμοποιείται προς άσκηση πίεσεως υπέρ των όλως αντικανονικών και αντιεκκλησιολογικών απόψεων της εν Μόσχα εκκλησιαστικής ηγεσίας.

Σε δεύτερο Συνοδικό ανακοινωθέν του Οικουμενικού Πατριαρχείου, υπό ημερομηνία 28 Μαρτίου 1996, η Αγία και Ιερά Σύνοδος αναφερόμενη στην υπό του Πατριάρχου Μόσχας Αλεξίου Β' διακοπείσα εκκλησιαστική κοινωνία της θυγατρός εν Ρωσία Ορθοδόξου Εκκλησίας μετά της Μητρός Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας καθώς και στη μη «μνημόνευση» του ονόματος του Οικουμενικού Πατριάρχου Βαρθολομαίου επισημαίνει ότι: «Βεβαίως όλοι οι λοιποί Πατριάρχαι και Προκαθήμενοι των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών ευρίσκονται πάντοτε εις κανονικήν κοινωνίαν μετά του Οικουμενικού Πατριαρχείου, τοιουτοτρόπως διαχωρίζοντες εμπράκτως την θέσιν αυτών από

την απόφασιν του Πατριάρχου Μόσχας απομονώσαντες αυτόν εις το κανονικόν αυτού ολίσθημα, ως εβεβαίωσαν δε τας επισκεφθείσας αυτούς Πατριαρχικάς εκ Φαναρίου Αντιπροσωπείας, ουδέποτε κατεδίκασαν ή εχαρακτήρισαν ως αντικανονικήν την απόφασιν της Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως περί της ενεργοποιήσεως του αυτονόμου της εν Εσθονία Ορθοδόξου Εκκλησίας...

Η Εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως θλίβεται ιδιαίτερος διά την έντονον ταύτην δυσφήμησίν της εντός και εκτός Ρωσσίας, διότι ανυποστάτως περιγράφεται ως εχθρική προς τον Ρωσικόν λαόν, ο οποίος εν τούτοις εξ αυτής έλαβε τον Χριστιανισμόν προ μιάς χιλιετίας και επί πολλούς αιώνας κατόπιν διετέλεσεν υπό την μητρικήν αυτής πνευματικήν φροντίδα. Η Μητηρ δεν δύναται να παύση να αγαπά τα τέκνα, έστω και αν αυτά την λησμονούν, αισθάνεται όμως βαθύν πόνον όταν αμφισβητήται η μητρική αγάπη αυτής...».

Στο κείμενο του Συνοδικού ανακοινωθέντος αφού μετά πάσης σαφήνειας υπογραμμίζεται ότι το Πρωτόθρονο Οικουμενικό Πατριαρχείο ουδέποτε εκήρυξε τον εν έτει 1923 πατριαρχικό και Συνοδικό Τόμο περί χορηγήσεως του αυτονόμου εκκλησιαστικού διοικητικού καθεστώτος στην Ορθόδοξη εν Εσθονία Εκκλησία ως άκυρο (invalide) ή κατηργημένο (abolished), αλλά απλώς «άχρι καιρού» και λόγω των «καιρικών αναγκών», κατόπιν εντόνων παρακλήσεων της θυγατρός Ορθοδόξου Ρωσικής Εκκλησίας ως «ανενεργόν» (Inactive), η Αγία και Ιερά Σύνοδος εμφατικώς διακηρύττει ότι η εκ νέου ενεργοποίηση του Τόμου της αυτονομίας «και η δι' αυτού παλινόρθωσις εντός της ελευθέρας Εσθονίας της προ του 1940 Ορθοδόξου Εσθονικής Εκκλησίας...» αποτελεί αληθή αποκατάσταση «της κανονικής τάξεως εν Εσθονία, της αντικανονικώς και πραξικοπηματικώς καταληθείσης το 1940 υπό της Ρωσικής Εκκλησίας», καθώς επίσης ότι: «ουδείς πλην της Ρωσικής Εκκλησίας κατηγορεί το Οικουμενικόν Πατριαρχείον ότι ενήργησε κατά παράβασιν του Κανονικού Δικαίου. Πολλοί εν τούτοις κατηγορούν αυτό, ότι προετίμησε να δικαιώση τους αδικηθέντας ολιγαρίθμους Ορθοδόξους Εσθονούς, αντί να συμφωνήση μετά της αδικησάσης αυτούς ισχυράς και πολυαρίθμου Ρωσικής Εκκλησίας. Και ερωτάται: δύναται να λεχθή ότι το δίκαιον ευρίσκεται με το μέρος του ισχυροτέρου;

Η Αγία και Ιερά Σύνοδος του Πρωτοθρόνου Οικουμενικού Πατριαρχείου ποσώς παραλείπει και ουδόλως δειλιά να απαντήσει αποκρούοντας και κονιορτοποιώντας τα σαθρά και ψευδή επιχειρήματα καθώς και τις λίαν αβάσιμες και συκοφαντικές κατηγορίες της θηγατρός εν Ρωσία Ορθοδόξου Εκκλησίας ότι δήθεν το Οικουμενικό Πατριαρχείο ενεργεί εναντίον των Ρώσων της Εσθονίας ή ότι επιθυμεί να αποσπάσει αυτούς εκ της δικαιοδοσίας της Εκκλησίας της Ρωσίας ή ότι συνεργάζεται μετά της Εσθονικής Κυβερνήσεως με στόχο να εκδιώξει αυτούς από την χώρα τους. Στο Συνοδικό ανακοινωθέν άνευ λεκτικών περιστροφών αναιρούνται τα ως άνω και «*expressis verbis*» αναφέρεται ότι η όλη όντως ανώμαλη εκκλησιαστική κατάσταση της Εσθονίας «... οφείλεται αποκλειστικώς εις υπαιτιότητα του εν Εσθονία Αρχιεπισκόπου Κορνηλίου (του Πατριαρχείου Μόσχας), ο οποίος αρνείται να καταχωρισθή ως ηγέτης της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας εν Εσθονία, αντιθέτως δε επιμένει να αναγνωρισθή ως Προκαθήμενος όλων των Ορθοδόξων της Χώρας, Εσθονών και Ρώσων, και ως νόμιμος διάδοχος του κατά το 1940 διετελούντος Μητροπολίτου Εσθονίας Αλεξάνδρου, εκείνου ακριβώς όστις αντετάχθη μέχρις εσχάτων εις την εξάρτησιν της Εκκλησίας του εκ της Εκκλησίας Μόσχας. Διεκδικών ο Αρχιεπίσκοπος Κορνήλιος παραλόγως τα πάντα, δεν δέχεται να λάβη όσα όντως ανήκουν εις αυτόν. Παρασύρει δε το ποίμνιόν του εις συλαλλητήρια και εξάπτει φανατισμούς και μίση κατά των Εσθονών Ορθοδόξων, της Εσθονικής Κυβερνήσεως και του Οικουμενικού Πατριαρχείου...»

Οπωσδήποτε ούτε το Οικουμενικόν Πατριαρχείον, ούτε οι Ορθόδοξοι Εσθονοί, ούτε η Εσθονική Κυβέρνησις επεδίωξαν την απόσπασιν των Ρώσων της Εσθονίας εκ της δικαιοδοσίας του Πατριαρχείου Μόσχας. Αντιθέτως, εξ αρχής εδηλώθη ότι το Οικουμενικόν Πατριαρχείον συμφωνεί να παραμείνουν αι ρωσικαί ενορίαί της Εσθονίας υπό το Πατριαρχείον Μόσχας, εφ' όσον το επιθυμούν...».

Εν κατακλείδι του ανακοινωθέντος της Αγίας και Ιεράς Συνόδου του Πρωτοκλήτου εν Ορθοδόξοις Οικουμενικού Πατριαρχείου διακηρύσσονται τα αυτονόητα, τοις εγγύς και τοις μακράς, Ρώσοις και λοιποῖς ψευδαδέλφοις, ότι δηλαδή: *«Η ενότης της Ορθοδοξίας αποτελεί το πρώτιστον καθήκον του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Είναι αυτονόητον όμως ότι η διασφάλισις της ενότητος δεν επιτρέπεται να επιτυγχάνεται άνευ σεβασμού και επί θυσία της δικαιοσύνης και δη εις βάρος των ασθενεστέρων.*

Εν τέλει, εξ αφορμής του παρόντος ζητήματος και προς αποφυγήν παρεξηγήσεων, δηλούται προς πάσαν κατεύθυνσιν ότι το Οικουμενικόν Πατριαρχείον ως ο Πρώτος Θρόνος της Ορθοδόξου Ανατολής και ως η Μήτηρ Εκκλησία η γεννήσασα απάσας τας νεωτέρας Ορθοδόξους Αυτοκεφάλους και αυτονόμους Εκκλησίας, συμπεριλαμβανομένης και την της Ρωσσίας, αποτελεί τον συντονιστήν της ενότητος και της συνεργασίας όλων των Ορθοδόξων Εκκλησιών, ουδέποτε όμως επεδίωξεν, ούτε επιδιώκει, να καταστή κέντρον Πανορθόξου εξουσίας, ως κατηγορείται αδίκως υπό της Εκκλησίας της Ρωσσίας. Εξ άλλου, είναι γνωστόν ότι και εάν ήθελε δεν θα είχε την δυνατότητα προς τούτο, διότι η Εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως κατ' αντίθεσιν προς την Εκκλησίαν της Ρωσσίας, ουδεμίαν έχει κοσμικήν δύναμιν, επί της οποίας θα ηδύναντο ίσως να στηριχθώσι τοιαύται φιλοδοξίαί».

Στο όντως θεόπνευστο και θεοφώτιστο κείμενο της εν έτει 1996 εκδοθείσης Πατριαρχικής και Συνοδικής Πράξως περί της επανενεργοποιήσεως του Πατριαρχικού και Συνοδικού Τόμου του 1923 περί του αυτονόμου εκκλησιαστικού καθεστώτος της Ορθοδόξου Μητροπόλεως Εσθονίας διατυπώνονται οι υγιείς κανονικές και εκκλησιαστικές βάσεις, ήτοι τα προαιώνια αναγνωρισμένα κριτήρια και προνόμια βάσει των οποίων η Πρωτόκλητος και Πρωτεύθυνος Μήτηρ Αγία Μεγάλη του Χριστού Κωνσταντινουπόλιτις Εκκλησία ήχθη στην όντως ιστορική απόφαση αυτής να αναστήσει την δεινώς μαρτυρήσασα επί μακρού χρόνου υπό των σοβιετικών αρχών και των εκκλησιαστικών ηγητόρων της Μόσχας, Ορθόδοξη Εκκλησία της Εσθονίας.

Η Πατριαρχική και Συνοδική Πράξις άρχεται διά της πανορθοδόξως αναγνωριζομένης σοφής αποφθευγματικής διατυπώσεως του Οικουμενικού Πατριάρχου Αγίου Φωτίου ότι: *«Τα περί ενοριών δίκαια ταις πολιτικαῖς επικρατεῖαις τε και διοικήσεσι συμμεταβάλλεσθαι είωθε»*, και αφού γίνεται επίκληση των Θείων και Ιερών Κανόνων 9 και 17 της εν Χαλκηδόνι Αγίας Τετάρτης Οικουμενικής Συνόδου (451 μ.Χ.) καθώς και του 34ου Κανόνος των Αγίων Αποστόλων, η Πρωτόθρονος και Πρωτόκλητος εν Ορθοδόξοις Αγιωτάτη Μήτηρ Μεγάλη του Χριστού Κωνσταντινουπόλιτις Εκκλησίας διά του Πρωτόθρονου Πρωτοκαθηγουμένου αυτής Οικουμενικού Πατριάρχου Βαρθολομαίου και της περί Αυτόν Αγίας και Ιεράς Συνόδου διακηρύττει αποφαινομένη ότι: *«απεδέξατο το δίκαιον αίτημα των εν Εσθονία Ορθοδόξων Χριστιανών και της εντίμου Κυβερνήσεως της Εσθονίας, προς πλήρη αποκατάστασιν εν Εσθονία της προ του 1940 υφισταμένης Εσθονικής Αποστολικής Ορθοδόξου Εκκλησίας υπό το Οικουμενικόν Πατριαρχείον διατελούσης.*

Όθεν η Μετριότης ημών, μετά των περί ημάς Ιερωτάτων Μητροπολίτων και Υπερτίμων, των εν Αγίω Πνεύματι αγαπητών ημίν εν Χριστώ αδελφών και συλλειτουργών, Συνοδικώς

διασκεψάμενοι, αξιοχρέως δε περί πάντων εν τη των εκκλησιαστικών πραγμάτων διακυβερνήσει και διεξαγωγή μεριμνώντες και το προσήκον προνοούντες, ως έθος κανονικών εκ πάλαι κέκτηται ο Αγιώτατος Οικουμενικός Θρόνος ίνα την των Εκκλησιών σύστασιν και υπόστασιν προσηκόντως προς τας των καιρών ανάγκας και την καλήν του όλου συγκροτήματος σύνθεσιν προσαρμόζη και οικονομή, εις εύρυθμον εκάστοτε και λυσιτελή των επί μέρους τε και του όλου παράστασιν και διακυβέρνησιν, κηρύσσομεν εκ νέου ενεργόν τον Πατριαρχικόν και Συνοδικόν Τόμον του έτους 1923 περί της Ορθοδόξου Μητροπόλεως Εσθονίας εν πάσι τοις όροις αυτού, αναγνωρίζομεν δε ως νομίμους συνεχιστάς της Εσθονικής Αποστολικής Ορθοδόξου Εκκλησίας τους αποδεχομένους τούτον και διαφυλάξαντας αδιαλείπτως την κανονικήν συνέχειαν αυτής...».

Ιστορικής διαχρονικώς βαρυτίμου και πολυτίμου αξίας και σημασίας από κανονικής και εκκλησιολογικής απόψεως δύναται να χαρακτηρισθεί το από 24ης Φεβρουαρίου 1996 Πατριαρχικό Γράμμα του Οικουμενικού Πατριάρχου Βαρθολομαίου προς τον Μόσχα Αλέξιο Β΄, ο οποίος εκατηγόρει τους μεν Ορθοδόξους Εσθονούς ως «*παρασυναγωγήν*», τον δε Οικουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαίο και την περί Αυτόν Αγία και Ιερά Σύνοδο ως «*αντικανονικώς επεμβαίνοντας εις τας εσωτερικάς υποθέσεις της Εκκλησίας της Ρωσσίας*», ενώ παράλληλα η θυγάτηρ εν Ρωσία Ορθόδοξη Εκκλησία σε πλείστες όσες περιπτώσεις επέβαλλε, ευκαίρως - ακαίρως, την της αργίας ποινή, παντελώς αντικανονικά και αυθαίρετα, «*εις απευθυνθέντας προς το Οικουμενικόν Πατριαρχείον κληρικούς εν Εσθονία*».

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος μετά γλώσσης αληθείας, συνέσεως και δικαιοσύνης αποφθέγγεται αναιρών στα έξι (6) σημεία της Πατριαρχικής Γραφής αυτού πάντα τα σαθρά και αβάσιμα, όλως αντικανονικά και αντιεκκλησιολογικά επιχειρήματα - σοφίσματα των εν Μόσχα εκκλησιαστικών ηγητόρων της θυγατρός Ρωσικής Εκκλησίας, καθώς και τις ψευδέστατες και συκοφαντικές, αήθεις και ανάρμοστες κατηγορίες κατ' αυτού και της Πρωτοθρόνου και Πρωτευθύνου εν Ορθοδόξοις Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας.

Ως δίστομος μάχαιρα η Πατριαρχική Γραφή του Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαίου κόπτει τις ρίζες παντός εθνοφυλετικού καρκινώματος και πάσης ματαιοδόξου και κενοδόξου στασιαστικής μωροφιλοδοξίας, ήτοι τα αντικανονικά και αντιεκκλησιολογικά σοφίσματα της Μόσχας, διακηρύσσοντας ότι:

1) «*Ουδόλως δικαιούσθε να θεωρήτε τους Ορθοδόξους Εσθονούς ως ενόχους της αντικανονικής πράξεως της απειθαρχίας εις τον τάχα κανονικόν Επίσκοπον αυτών, ήτοι τον Αρχιεπίσκοπον Κορνήλιον, αφού ούτος αποτελεί συνέχειαν της εν έτει 1944ω συντελεσθείσης βιαίως ανατροπής της κανονικής τάξεως υπό του Σταλινικού στρατού... Τυχάνει, λοιπόν, φανερόν ότι η τοσούτον τιμωμένη τότε Ρωσική Εκκλησία ηνείχετο την δίωξιν των Ορθοδόξων Εσθονών και επωφελείτο εξ αυτής διά να καταλάβη το έδαφος της Ορθοδόξου Εσθονικής Εκκλησίας. Τα θεμέλια της αρχιεπισκοπής του Αρχιεπισκόπου Κορνηλίου δεν είναι κανονικά και δεν δικαιούται να επικαλήται ούτος τους θείους και ιερούς κανόνας.*

2) *Αλλ' ουδέ το ποιμνιον του Αρχιεπισκόπου Κορνηλίου δύναται να θεωρήται συνέχεια του ποιμνίου της προ του 1944 Εσθονικής Αποστολικής Ορθοδόξου Εκκλησίας, διότι κατά την μεγίστην αυτού πλειοψηφίαν αποτελείται εκ Ρώσων μεταναστών, οίτινες ηναγκάσθησαν υπό του Στάλιν να εγκατασταθούν μαζικώς εν Εσθονία προς αλλοίωσιν της Εθνολογικής συνθέσεως του πληθυσμού...*

3) Ουδόλως, δικαιούσθε, Μακαριώτατε, να κατηγορήτε τους Ορθοδόξους Εσθονούς επί φυλετισμού. Ούτοι, ως ίδιον έθνος δικαιούνται, συνωδά τω 34ω κανόνι των Αγίων Αποστόλων, να αποτελέσωσιν ιδίαν Εκκλησίαν, έχουσαν τους εν αυτή Επισκόπους και τον εν αυτοίς πρώτον εκ του ιδίου αυτών έθνους, μάλιστα αφ' ης και εις κράτος αυθυπόστατον και ανεξάρτητον συγκεκροτημένοι.

4) Ουδόλως δικαιούται η Αγιωτάτη Εκκλησία της Ρωσσίας να κατηγορή το Οικουμενικόν Πατριαρχείον, ότι παραβαίνον τους ιερούς κανόνας, εισεπήδησεν εις τα εσωτερικά της Εκκλησίας της Ρωσσίας. Αντιθέτως το Πατριαρχείον της Ρωσσίας εισεπήδησε κατά τους χρόνους εκείνους εις χώρους της πνευματικής δικαιοδοσίας του Οικουμενικού Πατριαρχείου, τουτέστιν εν Εσθονία, εν Ουγγαρία και αλλαχού διά της δυνάμεως πάντοτε του Σοβιετικού στρατού. Η Εκκλησία της Ρωσσίας δεν εζήτησε τότε την γνώμην του Οικουμενικού Πατριαρχείου, ουδέ εσεβάσθη αυτό. Η προσάρτησις της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Εσθονίας υπό την Αγιωτάτην Εκκλησίαν της Ρωσσίας εγένετο αυθαιρέτως και αντικανονικώς. Και τυγχάνει βέβαιον ότι τα άπαξ αντικανονικώς γενόμενα ουδέποτε ευλογούνται, ουδέποτε θεωρούνται ισχυρά και ουδέποτε δημιουργούσι προηγούμενα.

5) Αλλά και εάν δεν επρόκειτο περί χώρου ανήκοντος κατά την κανονικήν ακρίβειαν εις την πνευματικήν δικαιοδοσίαν του Οικουμενικού Πατριαρχείου, πάλιν θα έπρεπε να επέμβη τούτο καθηκόντως, και ουχί βεβαίως αυτοβούλως, αλλ' εάν εκαλείτο υπό τινος των αδικουμένων. Οι Άγιοι και Θεοφόροι Πατέρες της εν Χαλκηδόνι Αγίας Τετάρτη Οικουμενικής Συνόδου διά των Κανόνων Θ' και ΙΖ' επέθεσαν επί της Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως το βαρύτατον καθήκον να εκδικάζη υποθέσεις και άλλων τοπικών Εκκλησιών, εφ' όσον κληθή να πράξη τούτο. Οπόσον δε βαρύ είναι το καθήκον τούτο αποδεικνύεται και εκ του παρόντος ζητήματος, ότε προς υπεράσπισιν του μικρού λαού των Ορθοδόξων Εσθονών το Οικουμενικόν Πατριαρχείον αναγκάζεται να δυσαρεστήση την Αγιωτάτην και προσφιλεστάτην θυγατέρα Εκκλησίαν της Ρωσσίας. Πράττει δε τούτο ακριβώς προς υπεράσπισιν του μικρού εκείνου ποιμνίου, ουχί δε προς ίδιον συμφέρον, διότι ουδέν έχει να ωφεληθή εκ της υποθέσεως ταύτης το Οικουμενικόν Πατριαρχείον, πέραν ίσως της ηθικής αμοιβής εκ της ευγνωμοσύνης των Ορθοδόξων Εσθονών, ενεργεί δε ούτως ασκούν το εκ παραδόσεως και μακραίωνος πράξεως χρέος και την ευθύνην αυτού του συναντιλαμβάνεσθαι ταις χρείαις των εμπεριστάτων Εκκλησιών και Ορθοδόξων εκασταχού λαών.

6) Έκπληξιν προξενεί τη καθ' ημάς Εκκλησία περαιτέρω η ανησυχία της Υμετέρας Μακαριότητος περί ενδεχομένων ενεργειών του Οικουμενικού Πατριαρχείου εις βάρος των εν Εσθονία Ορθοδόξων Ρώσσων. Πιστεύετε, τιμιώτατε αδελφέ, ότι είναι δυνατόν, καθ' ον χρόνον υπερασπιζόμεθα καταπατηθέντα δίκαια των Ορθοδόξων Εσθονών, να αποδεχθώμεν ως Εκκλησία Κωνσταντινουπόλεως καταπάτησιν δικαίων των εν Εσθονία Ρώσσων; Αλλ' ο Οικουμενικός Θρόνος ουδέποτε λησμονεί ότι το μέγα έθνος των Ρώσσων εξ αυτού έλαβε το φως του Χριστού και το σωτήριο βάπτισμα, τέκνα δι' αυτού υπήρχον επί σειράν αιώνων οι πρόγονοι Υμών. Υμείς δε, οι νυν Ρώσσοι, αποτελείτε τέκνα των τέκνων εκείνων. Η Μήτηρ ουδέποτε παύει να αγαπά τα τέκνα και όταν εισέτι τα τέκνα αρνώνται την Μητέρα. Εάν δε Υμείς, Μακαριώτατε αδελφέ, συστηματικώς αποφεύγετε να αναφέρησθε εις την θεμελιώδη ιστορικήν σημασίαν της Εκκλησίας της Κωνσταντινουπόλεως διά την γένεσιν και ανάπτυξιν της Υμετέρας Εκκλησίας, αποκαλείτε δι' αυτήν απλώς «πρεσβυτέραν αδελφήν», όμως προσωπικώς Υμείς εγεννήθητε εν Εσθονία υπό το ωμοφόριον της Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως και ως τέκνον αυτής εβαπτίσθητε και διήλθατε την παιδικήν Υμών ηλικίαν.

Επιδηλούμεν, όθεν, ενώπιον Θεού και ανθρώπων, ότι οι εν Εσθονία Ορθόδοξοι Ρώσσοι αποτελούσι δι' ημάς τέκνα της Εκκλησίας αγαπητά όσον και οι Ορθόδοξοι Εσθονοί, είμεθα δε έτοιμοι να προασπίσωμεν και αυτούς, εάν χρειασθή, επιθυμούμεν δε την αδελφικήν συνεργασίαν όλων και αποδοκιμάζομεν οιασδήποτε μισάδελφον πράξιν εξ οιασδήποτε πλευράς προερχομένην...».

Η Πρωτόκλητος και Πρωτεύθυνος Μήτηρ Αγία Μεγάλη του Χριστού Κωνσταντινουπολίτις Εκκλησία, αφού εξήντησε πάντα τα όρια φιλαδέλφου διαλόγου και ανυποκρίτου συνεννοήσεως και αφού αναλώθηκε προς ειρηνική διευθέτηση του όλου λεπτού και φλέγοντος λεγομένου «*Εσθονικού Ζητήματος*» μετά της θυγατρός εν Ρωσία Ορθοδόξου Εκκλησίας, αποκλειστική και μόνη υπαιτιότητα της οποίας ουδεμία προσπάθεια ειρηνεύσεως και καταλλαγής εκαρποφόρησε, προέβη αυτεξουσίως και κυριαρχικώς εν έτει 1996 στην διά της εκδοθείσης Πατριαρχικής και Συνοδικής Πράξεως επανενεργοποίηση του αυτονόμου εκκλησιαστικού καθεστώτος της Ορθοδόξου Αποστολικής εν Εσθονία Εκκλησίας, την οποία ανέστησε εκ του τάφου και εισήγαγε αυτήν στην χορεία των κανονικών και αναγνωρισμένων Ορθοδόξων Εκκλησιών παρά την και κατά τα επόμενα έτη σφοδρή, παντελώς άδικη, ανέντιμη, ύπουλη, δόλια, συκοφαντική και προπαγανδιστική, όλως αντικανονική και λίαν αντιεκκλησιολογική τακτική και πολεμική της θυγατρός εν Ρωσία Ορθοδόξου Εκκλησίας, η οποία, επί παραδείγματι, εν έτει 2008 προσεπάθησε χάριν φαιδρού εντυπωσιασμού να προκαλέσει - τελείως ανεπιτυχώς - κρίση κατά τις εν Ρόδω εργασίες της Διορθοδόξου Επιτροπής εν όψει της κατ' Οκτώβριο του ιδίου έτους μέλλουσας να συνέλθει Συνάξεως των Ορθοδόξων Προκαθημένων εν Φαναρίω, αφού οι αντιπρόσωποι της Ρωσικής αποστολής απεχώρησαν των εργασιών της Διορθοδόξου Επιτροπής, επειδή παρίστατο η αντιπροσωπεία και της κανονικώς αναγνωριζόμενης Ορθοδόξου Αποστολικής εν Εσθονία Εκκλησίας. Τα ημέτερα σχόλια επί του γεγονότος τούτου είναι λίαν και απολύτως περιττά και ο έχων νουν νοεΐν νοείτω...

Όσα όμως ο Θεός της αγάπης και της δικαιοσύνης ηυλόγησε, ουδείς προβατόσχημος, άπληστος και αδηφάγος λύκος δύναται να διαιρέσει και αφανίσει, αναιρέσει και ενταφιάσει, διότι σύμφωνα με την σοφή και τω όντι θεόπνευστη αποφθευγματική ρήση του αιιδίμου και μεγάλου εν Πατριάρχαις Αθηνάγορου Α': «*Η Εκκλησία πορεύεται*», και σε αυτή ο γράφων προσθέτει ότι «*Η Εκκλησία πορεύεται και πλην Λακεδαιμονίων*». Βέβαιοι δε εσμέν ότι το αυτό θα συμβεί και στην περίπτωση της μαρτυρικής Ορθοδόξου εν Ουκρανία Εκκλησίας. Γένοιτο!

Είναι δε άξιον σημειώσεως και το γεγονός ότι επί των ημερών του μόνου κανονικού Προκαθημένου της αυτονόμου Ορθοδόξου εν Εσθονία Εκκλησίας Σεβασμιωτάτου κ. Στεφάνου, η Εκκλησία της Εσθονίας ανεστήθη κυριολεκτικώς αφού με την ανύστακτη μέριμνα και άοκνη φροντίδα αυτού εδιπλασιάσθη το Ορθόδοξο ποίμνιο, ενώ ο αριθμός των πιστών αυξάνεται σταθερώς κατ' έτος. Παραλλήλως ανεκαινίσθησαν πέραν των είκοσι (20) Ιερών Ναών μετά του Πρεσβυτερίου αυτών, ετελέσθησαν πέραν των εξήκοντα (60) νέων χειροτονιών, ανασυνεστάθησαν οι δύο εκκλησιαστικές επαρχίες Tartu και Parnu - Saare και επανασυνεγκροτήθη η Ιερά Σύνοδος. Εδημιουργήθη Εκκλησιαστικό Σεμινάριο, το οποίο μετεξελίχθη σε Τμήμα Θεολογικών Σπουδών, ιδρύθη Γυναικεία Ιερά Μονή και επίκειται και η ίδρυση Ανδρώας. Διοργανώθηκε Σύνδεσμος Ορθοδόξου Νεολαίας, συνεστήθη Τμήμα Εκδόσεων και Σώμα Εθελοντών για το φιλανθρωπικό έργο της τοπικής Εκκλησίας, ενώ σε συνεργασία μετά του κράτους η Ορθόδοξη εν Εσθονία Εκκλησία έχει παρουσία στις Ένοπλες Δυνάμεις, στα Σώματα Ασφαλείας και στις Φυλακές. Συνεπώς, ακόμη και οι «*λίθοι*

κεκράζονται» ότι επιβεβαιούται επαληθευομένη η Αθηναγόρειος πάνσοφος ρήση, κατά τι παραλλαγμένη, ήτοι ότι: «*Η Εκκλησία πορεύεται και πλην Λακεδαιμονίων*».

Υ.Γ.: Το παρόν ιστορικό κείμενο ένεκα τιμής, σεβασμού και μνημοσύνης, αφιερούται πάνυ ευλαβώς τοις αιιδίμοις προκαθημένοις, λοιποίς κληρικοίς και λαϊκοίς Ορθοδόξοις Εσθονοίς, μαρτυρικός ή ειρηνικός τελειωθείσι, οι οποίοι ηγάλωσαν εαυτούς υπέρ μιάς, αδιαιρέτου, ελευθέρας και αδούλωτης υπό τας φιλοστόργους πτέρυγας της Πρωτοκλήτου και Πρωτοθρόνου εν Ορθοδόξοις Μητρός Αγίας Μεγάλης του Χριστού Κωνσταντινουπολίτιδος Εκκλησίας, Ορθοδόξου Αποστολικής εν Εσθονία Εκκλησίας.